

De toekomst van kunststof is circulair

Over dertig jaar moet de Nederlandse economie circulair zijn. Dan is dus ook de waardekring voor kunststoffen volledig gesloten. De tweede editie van Future Proof Plastics op 18 november stond grotendeels in het teken van deze belangrijke opgave.

Er is geen materiaal dat de afgelopen jaren zo onder een vergrootglas ligt als kunststof. Hoewel de meeste mensen inzien dat plastics het moderne leven in belangrijke mate verrijken, overheerst het negatieve sentiment. Vooral de beelden van zwerfvuil in de natuur, dolfijnen met tasje in hun maag en naar bekertjes happende zeeschildpadden heeft veel mensen fel tegen het materiaal gekant.

Gelet op dat laatste had de organisatie van Future Proof Plastics geen betere locatie kunnen kiezen dan het Oceanium van Diergaarde Blijdorp in Rotterdam. Achter decimeters dikke glazen wanden, rond als Romaanse gewelven, zwemmen in vers aangevoerd helderblauw zeewater honderden soorten vissen, haaien en andere prachtige zeedieren langs en over de bezoekers heen. Het is een schitterend gezicht.

Deze ode aan de natuur maakt de geesten rijp voor het middagvullende programma in de naastgelegen Haaienzaal. Hier zal de toekomst van kunststof als onderdeel van de circulaire economie, met alle overwegingen, doelstellingen en voorwaarden die daarbij spelen, door diverse sprekers worden belicht. Organisatoren PlasticsEurope Nederland en de NRK hebben bewust voor dit thema gekozen. Er is een toekomst voor kunststof als bedrijven, overheden en burgers samen werken aan het sluiten van de waardekring en zo min mogelijk grondstoffen worden verspild.

Focus op end-of-life

Waar staat Europa op dit belangrijke punt en welke initiatieven zijn nodig om de circulaire economie verder aan te jagen? Op die vraag gaat Patricia Vangheluwe van PlasticsEurope in. Volgens Vangheluwe is niet plastic het probleem, maar plastic afval. Vooral post-consumer materiaal wordt onvoldoende ingezameld en verwerkt tot nieuwe producten (Europa: 32 procent, Nederland: 34 procent). "We moeten ons focussen op end-of-life-oplossingen. Samen kunnen we de Europese doelstellingen bereiken door afval beter in te zamelen en met innovaties, zoals chemische recycling." Ook het ontwerpen van producten zodanig dat deze goed te recyclen zijn, is volgens Vangheluwe essentieel. Ze wijst op de giveaway die ze bij de ingang van de zaal mocht meenemen: een Blijdorp-pen gemaakt van kunststof, papier en hout. Geen homogeen materiaal en dus moeilijk te verwerken, stelt ze.

Golfbeweging versnellen

Ook Unilever heeft de blik gericht op de circulaire economie. Het bedrijf wil in 2025 voor de helft minder afhankelijk zijn van virgin materiaal door alternatieve modellen en formaten en het gebruik van gerecyclede kunststoffen, vertelt Ben Bruens. Unilever brengt Loop-verpakkingen op de markt voor onder andere tandpasta en mayonaise. Deze verpakkingen kunnen worden geretourneerd en hervuld bij refill-stations in winkels. Ook zijn er nieuwe Solero no wrappers (naakte ijsjes in een grootverpakking) en ultra geconcentreerde was- en schoonmaakmiddelen met navulverpakking.

"We vertellen de consument dat het allemaal niet perfect hoeft te zijn", zegt Bruens terwijl hij wijst op een sham-pooverpakking met vlekjes en de bijbehorende reclame-campagne die de keuze voor het gerecyclede materiaal onderbouwt. Unilever wil vol doorgaan op de ingeslagen weg van geen, minder of beter plastic. "We zetten in op schaal en snelheid. Samenwerking met concullega's gaan we zeker niet uit de weg. De golfbeweging die we in gang brengen, moet de beweging van andere spelers versnellen en zeker niet afremmen."

Minder in en minder uit

"Inmiddels begint de wereld de circulaire economie te omarmen", zegt Arnoud Passenier van het ministerie van I&W. In 2050 moet de waardekring van kunststof worden

'Plastic Soup Surfer' Merijn Tinga wil minder zwerfvuil in het milieu. "Je kunt investeren in recycling, maar voor een schildpad maakt het niet uit in welke soort plastic hij bijt."

gesloten door zo min mogelijk grondstoffen in te brengen en zo min mogelijk afval te produceren. "Minder uit betekent dat de Nederlandse overheid zal gaan sturen op het terugdringen van de wegwerpcultuur, prikkels die zorgen dat externe kosten in de markt worden geïnternaliseerd en het creëren van waarde van gerecyclede plastics door een CO₂-en afvalstoffenheffing", zo schetst hij. "Minder in betekent dat we meer biobased en gerecyclede content moeten gebruiken en minder fossiele grondstoffen. We hopen de toepassing van recyclelaat te versnellen door de prikkels in het EPR-systeem te verbeteren, maar ook te zorgen dat recyclers de juiste kwaliteit gaan leveren aan brandowners en retailers." De overheid wil een verbindende rol spelen bij innovatie en het terugdringen van wegwerpgedrag. Passenier zegt blij verrast te zijn met de campagne van Coca-Cola in Nederland en België. Het merk trapt de zomer af met een grote buitenadvertentie die oproept om geen Coca-Cola te kopen, als je niet meehelpt de verpakking te recycelen. "Dat is nogal een statement. Maar het geeft goed aan dat het bij zwerfvuil vooral gaat om gedrag."

Geen subsidie

Ton van der Giessen van Van Werven vraagt zich openlijk af of recycling van kunststoffen ook zonder overheidssubsidie mogelijk is. Zonder deze subsidie is het lastig om gerecyclede kunststof concurrerend op de markt te brengen. "Zelf ben ik tegenstander van subsidie, het verstoort de continuïteit van een succesvol businessmodel." Van der Giessen ziet liever sturende maatregelen van de overheid om meer balans in de beprijzing te krijgen. Ook denkt hij aan het verplicht uitsorteren en een verbod op het verbranden van recyclebaar bedrijfsafval. Van Werven verwerkt harde gemengde plastics tot eindproducten voor onder andere de automotive, bouw en consumentenmarkt. Van der Giessen zou graag zien dat deze kunststoffen in meer milieustraten en in meer gemeenten kunnen worden ingeleverd. Goede voorlichting moet de inzameling stimuleren, nu is het volume nog slechts drie kilo per inwoner per jaar. "Met voldoende kwalitatief volume stimuleer je vanzelf innovatie."

Patronen doorbreken

In de weg naar de circulaire economie zullen veelvuldig bestaande patronen moeten worden doorbroken. Voor die uitdaging staat OneCircle/Keykeg, het bedrijf dat kunststof fusten levert voor onder meer wijn en bier. De productie en het transport van deze vaten vergen minder grondstoffen en energie dan flessen en stalen fusten, legt Anita Veenendaal uit. "Gebruik van plastic is in dit geval dus beter voor het milieu." De fusten worden deels gemaakt uit gerecyclede materiaal (PP en PET) en worden na gebruik ingezameld en gerecyclede tot nieuwe vaten. "Ons 'one way fust' gooit wel de bestaande banen in de war", zegt ze. "Het kost tijd om ingesloten processen te veranderen, zoals de lopende afspraken die bedrijven hebben met hun leveranciers. Maar we geloven in ons product en we gaan er vol mee door."

Alternatieve gedragingen

De 'Plastic Soup Surfer' Merijn Tinga sluit Future Proof Plastics af. Om aandacht te vragen voor zwerfvuil in het milieu, sjeesde Tinga met een van zestig PET-flesjes gemaakte surfplank over de Noordzee naar Engeland. Ook daalde hij met een plastic kano duizend kilometer de Rijn af. "Single-use plastics zijn een zorgenkindje dat ons allen bezighoudt. SUP faciliteren en versterken de wegwerpcultuur. Per dag komen honderdduizend PET-flesjes in het milieu terecht." Tinga is warm pleitbezorger van statiegeld op deze flesjes, het terugbrengen van het aantal verschillende kunststoffen en het verzamelen van meer data over de afvalstromen. "Je kunt investeren in recycling, maar voor een schildpad maakt het niet uit in welke soort plastic hij bijt. Het gaat niet om het plastic zelf, maar om hoe we ermee omgaan. We komen er alleen met alternatieve gedragingen. Dát is de toekomst van kunststof." ■

www.rethinkplastics.nl